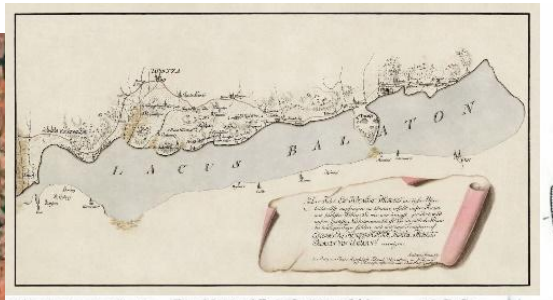
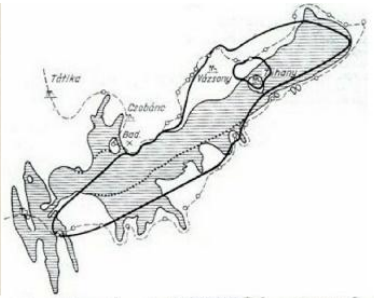
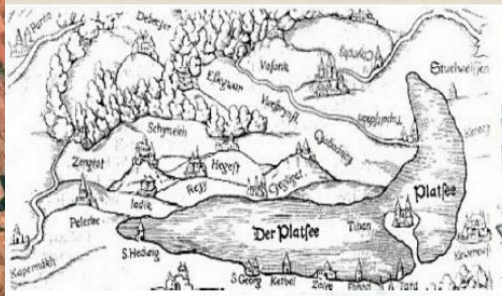
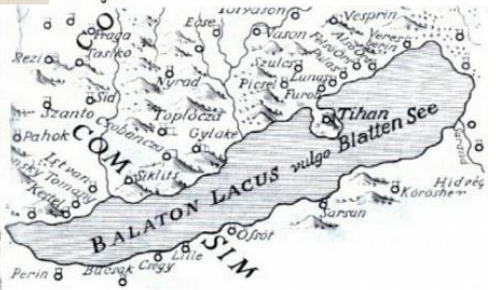
Vizes élőhelyek szerepe és helyreállítása a Balaton térségében és a Kenderföldek lehetséges jövője (Tihany 2026.10.03.)

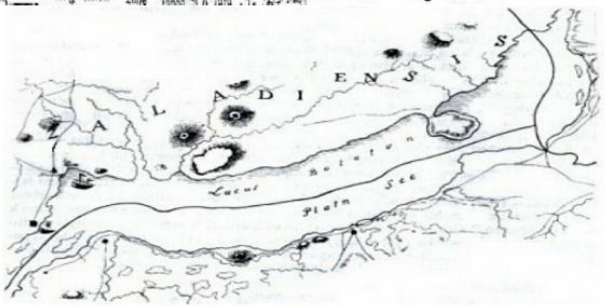

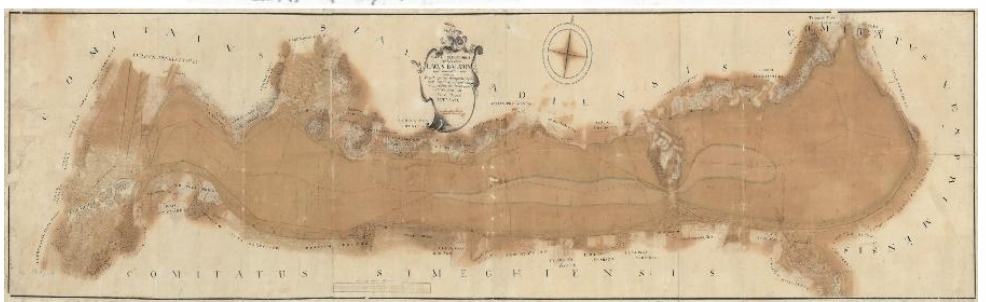

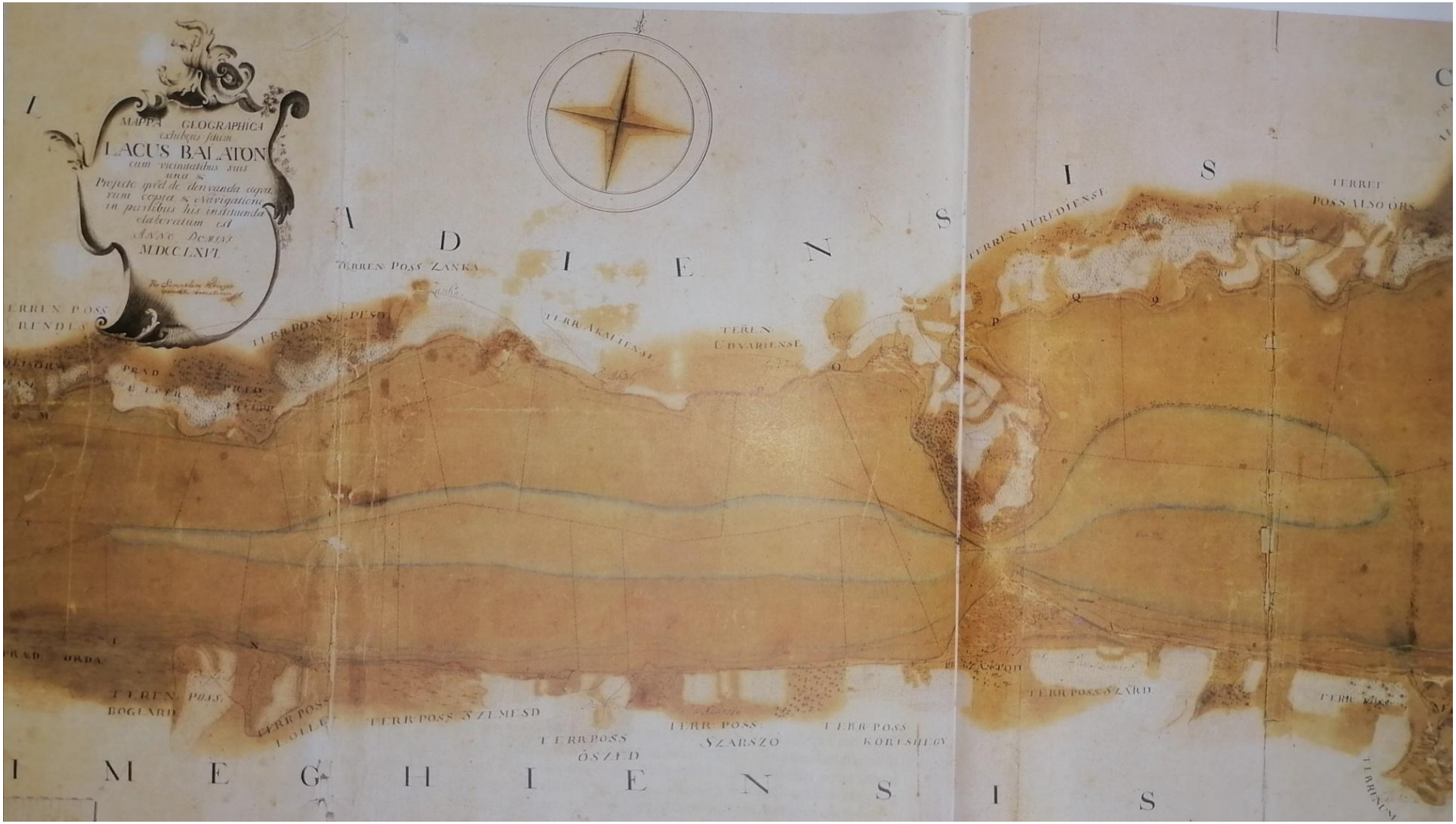

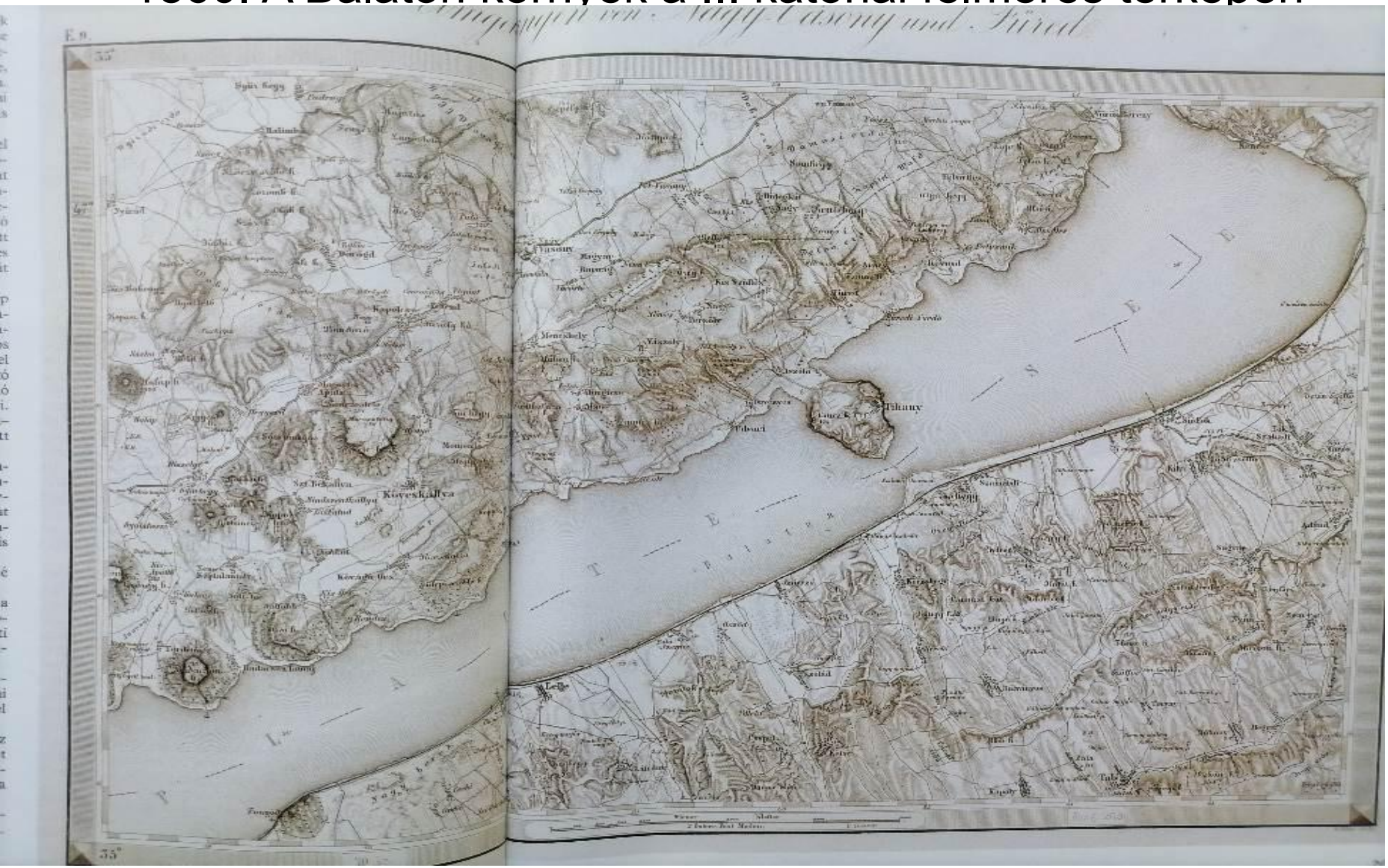

- 1776. május 2.: Mária Terézia aláírja a „Balaton kiszárítási tervét” (Krieger Sámuel térképe)
- 1776. július: Tihanyban az érdekelt megyék is elfogadják a tervet: 129 738 holdnyi új termőterület; 5 424 200 forint remélhető jövedelem (ringó búzamezők, dús fűvü kaszálórétek)
- 1796.: Maire mérnök Bécset a Kárpátokon át a Dnyeszterrel összekötő csatornatervébe is beilleszti a „Balaton-csatornát”
- Beszédes József a pest-fiumei vasutat is „Tihanynál által a lecsapolt Balatonon” át gondolta átívelni
- 2003. Tervek a Balaton vízpótlására. Ez lehetséges a Rába felől a Széplaki-patakon vagy a Verna-patakon és a Sárvizen keresztül, aztán a Duna felől a Sión keresztül, továbbá a Dráva felől a Zala-Somogyi-határárkon és a Zalán , vagy a Balaton déli vízgyűjtőjén, mégpedig a Koroknai-vízfolyáson, a Határ-külvízcsatornán és a Nyugati-övcsatornán keresztül, azután a Mura felől, s végül a Duna felől a Rábán keresztül.

Krieger Balaton kiszárítási tervének térképe (1766-1776)

1860. A Balaton környék a II. katonai felmérés térképén

- A déli partvonalat már vasútvonal kiséri (berkek lecsapolása)
- A házakat jelző kis téglalapok jól mutatják, hogy milyen kis mértékben volt még akkor beépítve a tó környéke

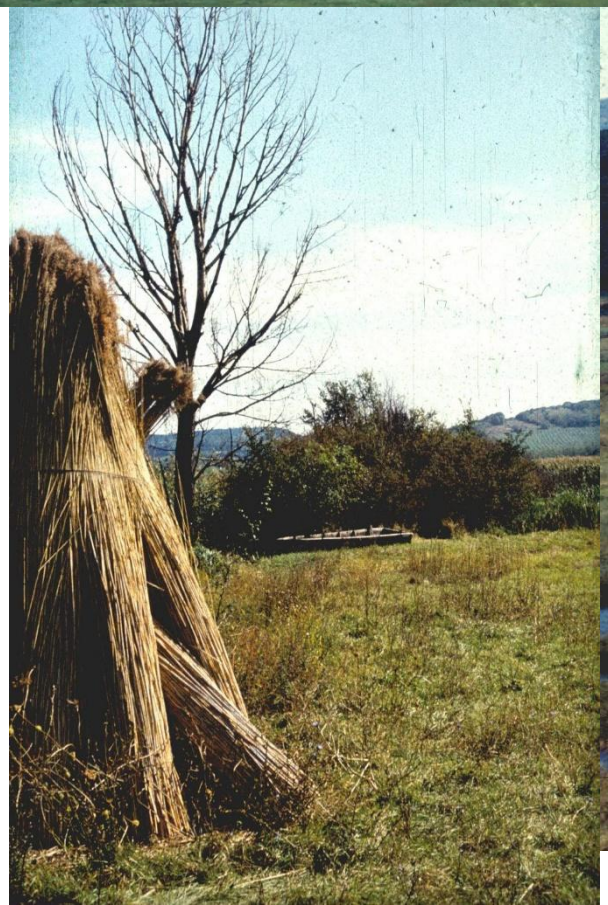
1871. Zala megye szintvonalas térképe

- Érdekessége, hogy a Balatonban feltüntették a mélységvonalakat
- Tihany térképén nem szerepel a káptalani kezdeményezésre lecsapolt Külső-tó!

A Külső-tó napjainkban

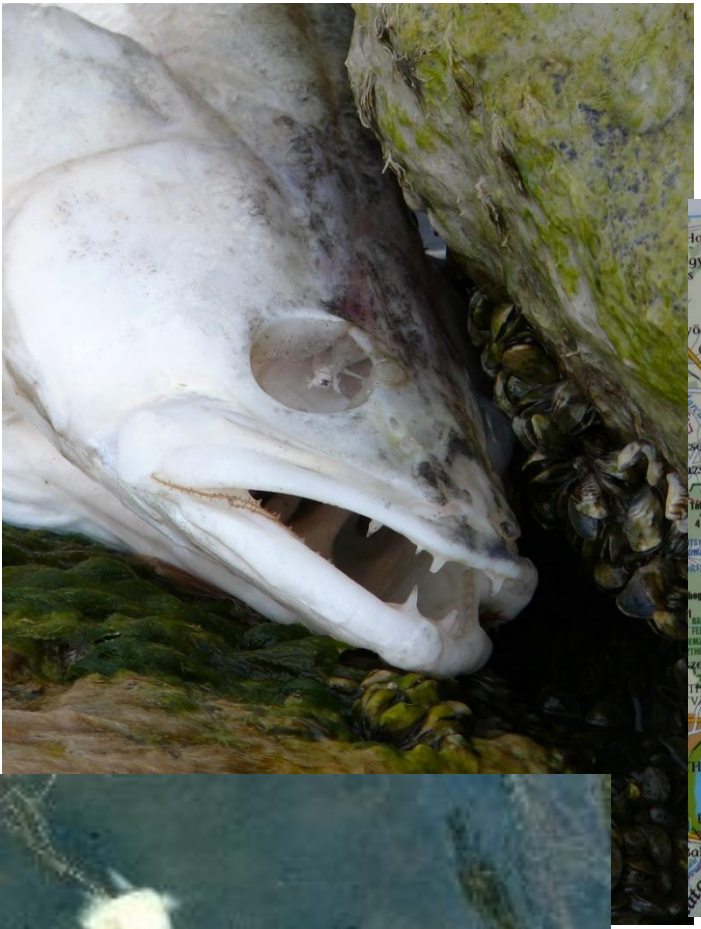
Belső-tó anno

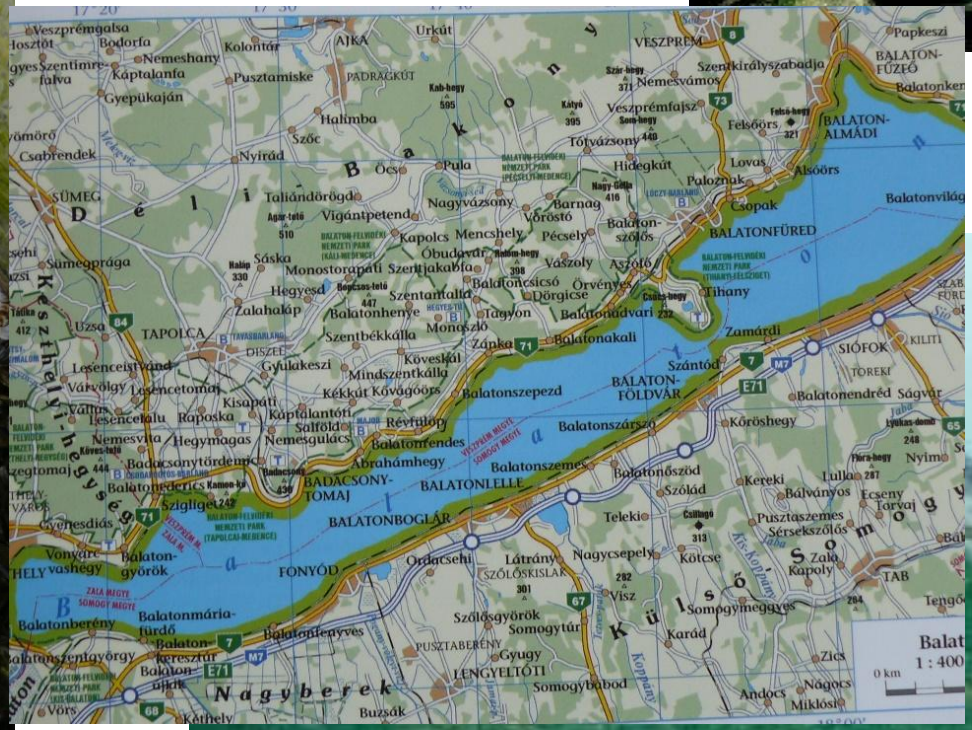

1960-as, 70-es évek: halpusztulások (1965) a vízszennyezések miatt – balatoni körcsatorna
vízhiány – kutak a Balatonba,
luxizás – szigeteket a Balatonba

2009. angolnapusztulás

Nádasok

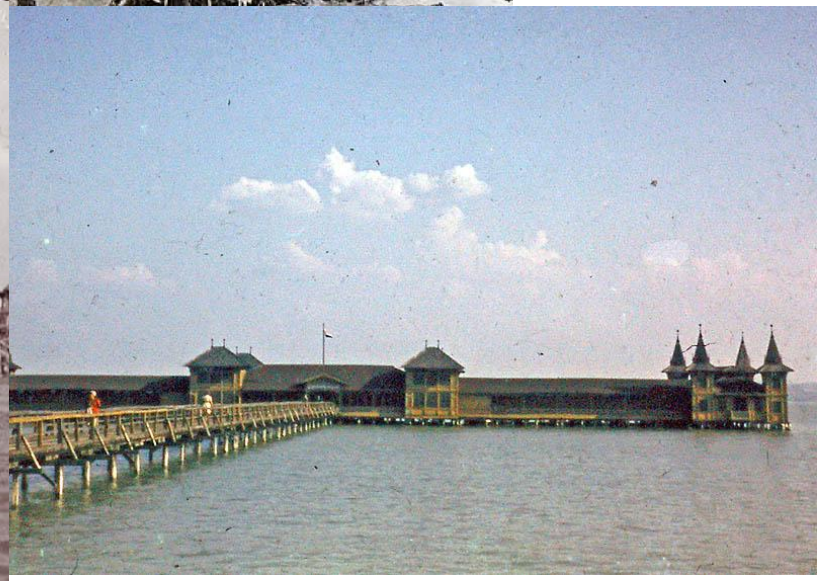
A partszakaszok (kb. 195 km)

elhabolás

MUNKATERUL
FURODNI
TIEF VASS
VERBOTEN
HLUDOKA
KOUPÁNÍ
PRAGOVNÍ

Moldova György: A Balaton elrablása (1996)

- *„Kenesén a magántulajdonosok által épített védőművet a hivatalos telekhatártól 70-80 méterrel beljebb rakták le és ezt a sávot a saját birtokukhoz csatolták. Az 1985-ös és az 1993-as állapotfelmérés adatait összehasonlítva megállapítható, hogy mindent összevetve 87 hektárral csökkent a Balaton menti nádasok felülete. Nem volna szabad megengedni, hogy a tó a „kiválasztottak” birtokába kerüljön. Gondolja meg, hogy egy strand 5000 embernek is helyet adhat, egy ugyanolyan hosszú villasor pedig talán 200-nak…El kellene vinni a Balaton-partot a villák alól, mint ahogy Ausztriában is visszavásárolja az állam a vízmenti utakat, telkeket - sétányokat teremthetnénk, de tisztító nádasokat is telepíthetnénk.”*

Vízmennyiség (1800 millió köbméter)

Lóczy Lajos: „*1866-ban nagy leapadás, sivatagszerű jelenségek, a berkek kiszáradtak – futóhomok sívót végig rajtuk.*

1879-ben megáradt a tó (1.93 m magas), elöntött partok, víz alatt Balatonfüred mólója és sétatere. A Balaton két végén ellentétes kihívások”

- Vasas Gábor: „*Tartósan negatív a Balaton vízmérlege, csökken a vízmélység és nő a sótartalom”*(2026)

Magas szintnél a víz tisztább, de gyakoribbak a téli jégturzások (torulások)
Átlagos vízállás 2022. 05. 01. 105 cm.
2018-ban a szabályozási vízszintet 110 cm-röl 120 cm-re emelték a vízszintingadozások elkerülésére érdekében

Jelentős vízszintcsökkenések

1914, 2003, 2026

2003

2026

Vasas Gábor sajtótájékoztatása 2026

- A trend az, hogy a vízszintingadozás velünk lesz, és újra kell gondolni a partvonalat.
- A vízszint ingadozásához sok élőlény jól adaptálódik, és ha a vízállás tartósan alacsony marad, akkor a szárazzá vált területeket újra elfoglalhatják azok az élőlényközösségek, amiket már felszámoltak a beépítésekkel.

a vízszint csökkenése esélyt adhat az ökológiai rendszerek regenerációjára a túlépített környezetben.

a klímaváltozás helyet fog adni a természetes növénytakarónak és az élőlényközösségeknek

Balatonszemes

Balatonföldvár vitorlás kikötő

- Fonyód: Cordia beruházás
- A Balatoni Limnológiai Kutatóintézet tanulmányára hivatkozva az Alkotmánybírósághoz fordultak!

Élővilág

NAPLÓ
NAPLÓ
KRÓNIKA KRÓNIKA KRÓNIKA

A kockás sikló

A Balaton-part nádasai, kőrakásai mentén sétálva néha szemünk elé kerül a tó egyik jellegzetes hüllőfaja, a kockás sikló. A maximálisan 90 cm nagyságot elérő állat neve arra utal, hogy a barnásszürke hátoldalán található fekete foltok sakktáblaszerű rajzolatot képeznek. Hazánkban csak néhány helyen fordul elő (pl. Tatai-tó, Velencei-tó). Élete erősen vízhez kötött; csak a téli álom és a nyár közepén történő tojásrakás idejére távolodik el tőle. Ahogy a Balaton-part század eleji kikövezése kiterjesztette e hüllő életlehetőségeit (kiváló búvóhely), úgy szorítja ma vissza a faj egyedszámát a nagymértékű idegenforgalom, a part háborgatottsága. Annak ellenére, hogy csak az értéktelen, apró szeméthalat pusztítja, és már csak állományának kis száma miatt sem okozhat számottevő kárt – gyakran lesz tudatlan emberek áldozata. A ma már törvényesen védett állatokkal néhány éve még büntetlenül kereskedhettek. 1974-ben pl. a TIHANYI TÁJVÉDELMI KÖRZET „élelmes" őre valutáért adta el a siklókat a külföldi turistáknak.

A napjainkra erősen megfogyatkozott állatok védelemre és kíméletünkre szorulnak.

Weninger Tibor

Világ proletárjai egyesüljetek!

NAP

AZ MSZMP VESZPRÉM MEGYEI BIZOTTSA

1980. december 17., szerda ÁRA: 1,20 FO

Félreértés kígyóügyben

Előfordul betűvetés közben, hogy olyan olvasónak okozunk gondot, lelkiismeret-furdalást, aki a hírben, tudósításban megírt ügynek nem részese. Csak hát a szavakat nemegyszer többféleképpen is lehet értelmezni. Nos, ez történt egyik szeptemberi tudósításunkban is, amikor Weninger Tibor „A kockás sikló" életéről számolt be részletesen. Megírta, hogy még 1974-ben a tihanyi tájvédelmi körzet egyik élelmes őre valutáért adta el a siklókat külföldi turistáknak.

A jelenlegi tájvédelmi őrök szóba sem jöhetnek, példásan látják el feladatukat, és nem férhet kétség hozzá, hogy a siklóról hírt adó írásban nem róluk volt szó.

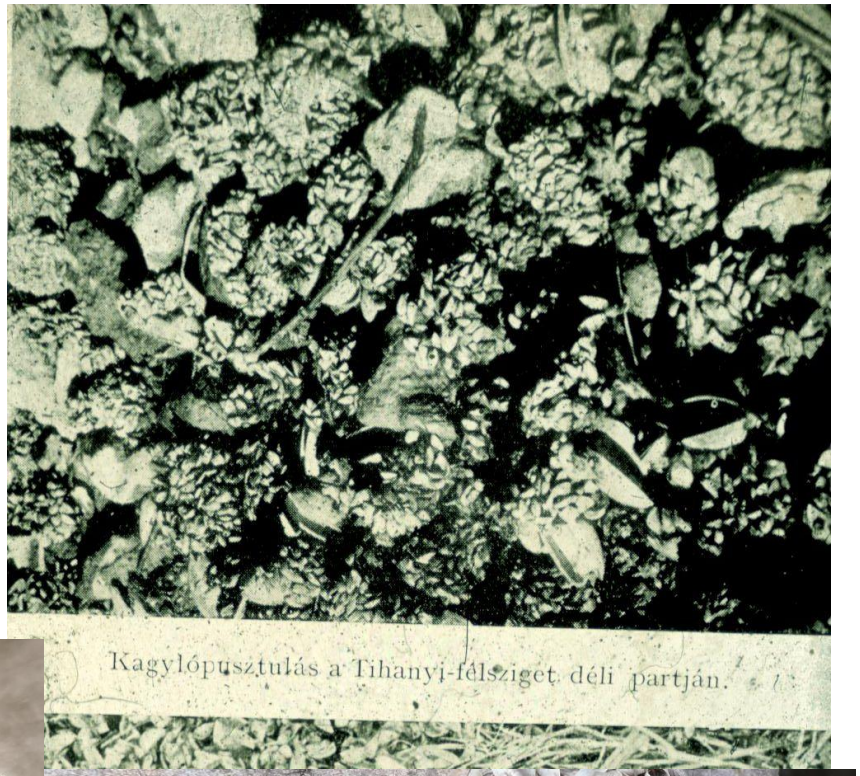
Mindamellett velük együtt mindenkinek óvnia kell védett állat-

Vándorkagyló 1930-as évektől a Balatonban
Nagy kosárkagyló 2009-től a Balatonban

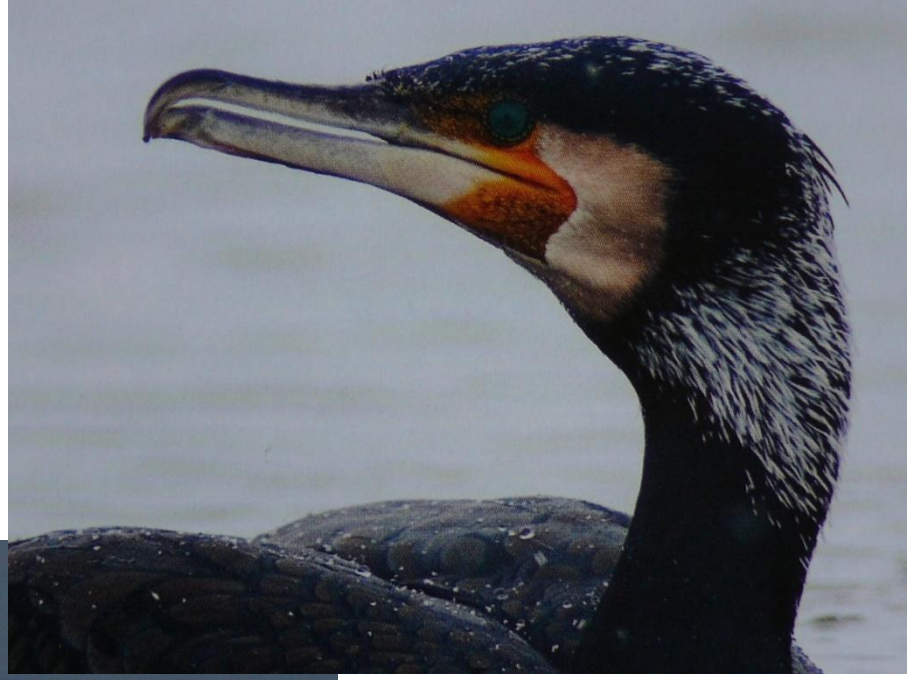
Kagylópusztulás a Tihanyi-félsziget déli partján.

Hiányzik az állandó élő kapcsolat a tó és a Kenderföldek között

18.

2. TIHANY FÉLSZIGET KÉPE

1200 m magasságból.

A m. kir. állami Térképészeti Intézet légi felvétele.

Tihany, Kenderföldek 2024

FIGYELEM !
ILLETÉKTELENEKNEK
BELÉPNI
TILOS!
MUNKATERÜLET
ILLETÉKTELENEKNEK
BELÉPNI
TILOS!
FIGYELEM !
HULLADÉK
ÉS ZÖLDHULLADÉK
LERAKÁSA HATÓSÁGILAG
TILOS!
A TÖRVÉNY
SZIGORÚAN BÜNTETI!

LAKÓTELEPET
A
MOCSÁRBA?
PepeFence

KOBELCO

IGEN
NEM!

LAKÓTELEP=
BETONTENGER
TERMÉSZET=HALAL!

Kik dönthetnek a Balaton jövőjéről?

- BIB (Balatoni Intéző Bizottság) rendszerváltásig
- Balatoni Kormánybiztos
- Balaton Fejlesdztési Tanács (vízió: jó élni, jó pihenni, nyaralni, jó vállalkozni dolgozni a Balaton mellett)
- Balatoni Szövetség: építési szabályzat átalakítása, átláthatóság, egységes és hatékony döntések, egységes balatoni régió, halak számára ívóhelyek kialakítása, szemléletváltás, balatoni vízparti terv
- A három (!) Vízügyi Igazgatóság
- Helyi civil kezdeményezések (Kék Ernyő) a kutatóhelyekkel összefogva

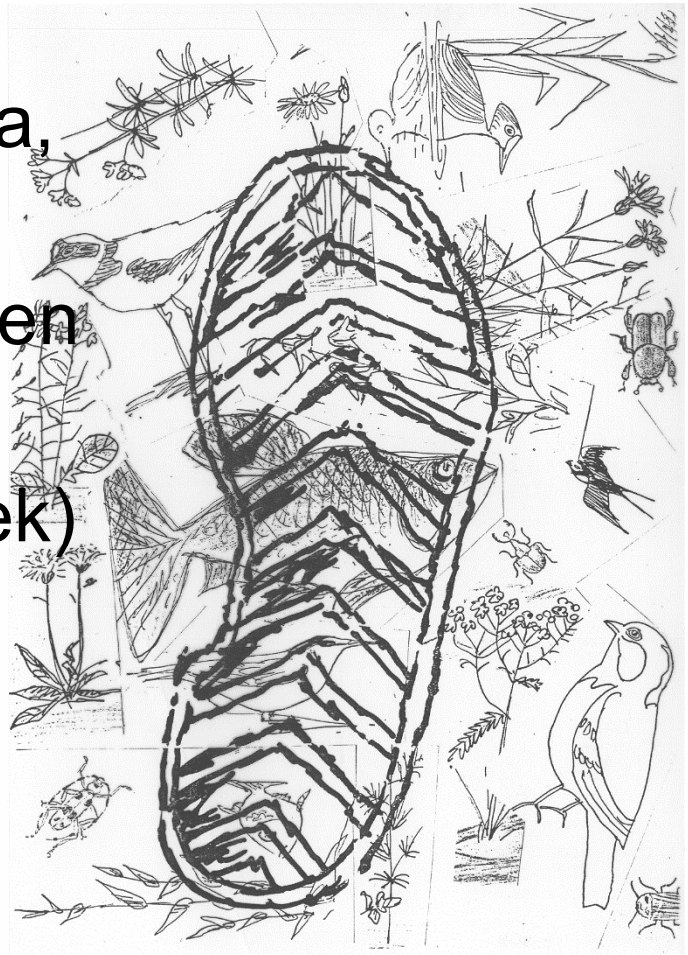
Törvényi háttér

- **BATÉK** (a Balaton vízparti területeinek területfelhasználási követelményeiről szóló 287/2025. (VIII. 27.) Korm. rendelet): szigorú építési és területfelhasználási szabályzat a Balaton térségében, amely felváltotta a korábbi, elavult vízpart-rehabilitációs terveket.

- Európai Bizottság (2022) a természet helyreállításáról szóló rendelet javaslata: 2030-ra a rendelet hatálya alá tartozó élőhelyek (erdők, gyepek, vizes élőhelyek, folyók, tavak) legalább 30 százalékán helyre kell állítani a természeteshez közelítő „jó” ökológiai állapotot, és ezt 2040-re az ökoszisztémák 60 százalékán, 2050-re pedig legalább 90 százalékán kell teljesíteni

Legfontosabb feladatok a Balaton térségében

- Az ökológiai lábnyom csökkentése
- Az egykori berekrendszer visszaállítása, ott, ahol még lehetséges
- Természetes élőhelyek megóvása, visszanépesítése
- Építési tilalom a kritikus területeken
- Tudományos alapokon nyugvó, társadalmilag is támogatott (civilek) döntések

BALATONI KAPU
TÁJREHABILITÁCIÓ
ÚJ SZOLGÁLTATÁSI KÖRNYEZE

ZÖLDFEKETE

